

Вісник Сумського сільськогосподарського інституту: Наук.-метод. журнал. Суми, 1997. Вип. 1. С. 124–126.

2. Довгий Ю., Березовський А., Галат В., Ваховський І. Епізоотична ситуація та основи профілактики фасціольозу жуйних на Поліссі. *Ветеринарна медицина України*. 2001. № 7. С. 32–33.
3. Бродовський В. А. Ветеринарно-санітарна оцінка м'яса і субпродуктів отриманих від забою великої рогатої худоби ураженої фасціольозом і дикроцеліозом. *Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького*. Т. 17. № 1 (61). Ч. 2. 2015. С. 220–225.
4. Авраменко Н. В., Козій Н. В., Шаганенко Р. В., Шаганенко В. С. Комплексне лікування великої рогатої худоби за фасціольозу. *Науковий вісник ветеринарної медицини*. 2019. № 2. С. 46–52.
5. Дахно І.С. Епізоотичні особливості фасціольозної інвазії жуйних. *Ветеринарна медицина України*. 1998. №5. С. 32–33.

УДК 619:618.1:619:612.1:636:2

ДОБРЮК Ірина, здобувачка вищої освіти 4 курсу спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **БОДНАР Олександр**, канд. біол. наук, доцент
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський, Україна

СТАН ІМУННОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІЗМУ КОРІВ ЗА ДИСФУНКЦІЇ ЯЄЧНИКІВ

Однією з актуальних проблем відтворення молочного стада є анафродизія. За даними літератури, частота порушень статевої циклічності або неповноцінного прояву феноменів стадії збудження статевого циклу у корів становить від 5 до 76% [1-3]. Відомо, що репродуктивна функція самок в значній мірі пов'язана з системою імунного захисту організму. Багаточисленними дослідженнями доведено, що розвиток більшості патологій в статевій системі самок супроводжується імунодефіцитом, дисбалансом клітинної і гуморальної ланок імунітету, зниженням показників неспецифічного захисту організму [4-7].

Метою дослідження було: визначити та проаналізувати показники крові та імунного статусу організму неплідних корів за функціональних розладів яєчників.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом для досліджень були корови української молочної чорно-рябої породи віком 5-6 років з надоем молока за попередню лактацію 6 тис. кг. У корів контрольної групи забір крові проводили одноразово, у хворих корів – двічі: вперше – перед початком лікування, другий – після клінічного одужання. Лабораторні дослідження проводили за розробленою імунологічною тест-картою [8].

Результати й обговорення. Проведені клініко-експериментальні дослідження є одним із етапів науково-дослідної роботи кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії ЗВО «ПДУ» по розробці та впровадженню ефективних лікувально-профілактичних заходів

по боротьбі з анафродизією корів, методів відновлення та підвищення відтворної здатності тварин, імунодіагностики та імунокорекції їх організму.

Результати досліджень клітинних і гуморальних факторів резистентності показали, що у крові корів усіх груп найменш лабільною виявилася В-ланка імунного захисту: у корів з персистентним жовтим тілом яєчника та з гіпофункцією яєчників не відмічена достовірна різниця між показниками вмісту В-клітин порівняно із здоровими тваринами. Це можна пояснити відсутністю гострих запальних процесів в яєчниках корів за даних оваріопатій, а також їх хронічним перебігом.

Нашими дослідженнями встановлено, що перебіг персистенції жовтого тіла яєчника та гіпофункції яєчників у корів супроводжувався певною перебудовою Т-системи імунітету. На підставі проведених досліджень, можна стверджувати, що зниження показників Т-індексу та співвідношення Т і В – лімфоцитів свідчить про суттєвий дисбаланс клітинного імунітету організму корів за персистенції жовтого тіла та гіпофункції яєчників. Це можна пояснити тим, що навіть після нормальних родів організм самки більш чутливий до несприятливого впливу довкілля, внутрішніх змін гомеостазу організму, пов'язаного з особливостями його перебудови у післяродовий період, а також при розвитку дисфункції в ендокринній та статевій системі.

Висновки: 1. Оваріальна дисфункція у корів переважно розвивається на тлі імуносупресії та дефіциту показників клітинного захисту організму, що доповнювався зниженням вмісту в крові еритроцитів, гемоглобіну та загального білка. 2. Дисбаланс вмісту окремих популяцій лімфоцитів вказує на необхідність імунокорекції організму хворих корів.

Література

1. Yablonsky V.A. (2008). The problem of animal reproduction: status and prospects. NAU Bulletin, 57: 169–173. [in Ukrainian].
2. Zakharova T.V. Etiopathogenetic connection of ovarian pathology in cows with dysfunction of the immune system and methods of their biocorrection. Diss. PhD Vet. Sciences, 16.00.07 Vet. obstetrics. Lviv: LNUVMBT named after S. Z. Gzhytskyj, 2013: 155 p. Ukrainian.
3. Longa, S.T., Gioib, P.V., Suongc, N.T. (2021). Some Factors Associated with Ovarian Disorders of Dairy Cattle in Northern Vietnam. Tropical Animal Science Journal, 44(2), 240-247. DOI:<https://doi.org/10.5398/tasj.2021.44.2.240>
4. Song Y, Cheng J, Yu H, Wang Z, Bai Y, Xia C and Xu C (2021) Early Warning for Ovarian Diseases Based on Plasma Non-esterified Fatty Acid and Calcium Concentrations in Dairy Cows. Front. Vet. Sci. 8:792498. doi: [10.3389/fvets.2021.792498](https://doi.org/10.3389/fvets.2021.792498)
5. Zobel R., Pipal, I., Buić V. (2012). Anovulatory estrus in dairy cows: treatment options and the influence of breed, parity, heredity and season on its incidence. Vet. Arhiv, 8, 239-249.
6. Vlasova A.N., Saif L.J. (2021) Bovine Immunology: Implications for Dairy Cattle. Front. Immunol. 12:643206. doi: [10.3389/fimmu.2021.643206](https://doi.org/10.3389/fimmu.2021.643206)
7. Skivka L.M. Immunology of reproduction. Kyiv, 2009: 152 p. Ukrainian.
8. Yablonskyi V., Bodnar O., Zhelavskyi M. (2001). Regarding the method of immunological examinations. Veterinary medicine of Ukraine. 6: 46. Ukrainian.